

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประชาชนบางกลุ่ม มีความตื่นตัวและหันมาให้ความสนใจในเรื่องสุขภาพของตนมากขึ้น เพราะต้องการเป็นคนที่มีสุขภาพดี สมบูรณ์แข็งแรง และมีอายุที่ยืนยาว ส่งผลให้กระแสความนิยมในเรื่องของการบริโภคมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป โดยการบริโภคจะเน้นที่การคำนึงถึงคุณประโยชน์และคุณค่าต่อร่างกายจากอาหารที่รับประทานเข้าไปเป็นหลัก อีกทั้งยังเชื่อว่าอาหารเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยเสริมสร้างสุขภาพที่ดีได้¹

จากการศึกษาระบาดวิทยาทั้งในประชากรและสัตว์ทดลองพบว่า ถ้ารับประทานอาหารจำพวกเนื้อสัตว์มากเกินไป อาจเป็นบ่อเกิดของโรคร้ายบางชนิดได้² และจากรายงานการศึกษาจำนวนมาก พบว่าชาวตะวันตกที่บริโภคอาหารที่อุดมด้วยไขมันและโปรตีนจากเนื้อสัตว์เป็นส่วนใหญ่ แต่บริโภคอาหารพวกพืชผักผลไม้ น้อย ก่อให้เกิดโรคต่างๆ มากมาย เช่น โรคอ้วน เบาหวาน โรคหัวใจขาดเลือด โรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ เป็นต้น ทำให้ในปัจจุบันการบริโภคอาหารมังสวิรัต ซึ่งเป็นอาหารที่ไม่มีส่วนผสมของเนื้อสัตว์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ด้วยเล็งเห็นว่าเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ไม่ใช่อาหารธรรมชาติที่เหมาะสมกับสรีระของมนุษย์อย่างแท้จริง เพราะเนื้อสัตว์ที่รับประทานเข้าไป จะถูกย่อยไม่หมด ร่างกายนำไปใช้เพียงร้อยละ 67 เท่านั้น อีกร้อยละ 33 ตกค้างอยู่ในลำไส้ ซึ่งจะถูกระบายออกกลายเป็นสารพิษ³

ผู้บริโภคบางกลุ่มนิยมบริโภคอาหารมังสวิรัต โดยมีความเชื่อว่าการกินพืชแทนเนื้อสัตว์ทำให้ร่างกายแข็งแรงสุขภาพดี และยังเป็นการสร้างบุญสร้างกุศลแก่สัตว์ร่วมโลก ไม่ก่อให้เกิดการเบียดเบียนสัตว์⁴ อีกทั้งการบริโภคในปัจจุบันมิได้จำกัดเฉพาะผู้ถือศีลกินเจเท่านั้น คนหนุ่มสาวและผู้สูงอายุก็หันมาบริโภคอาหารมังสวิรัตมากขึ้น เพราะตระหนักว่า การบริโภคผัก ผลไม้และธัญพืชต่างๆ ก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพ⁵

¹ มณฑาทิพย์ ยูนฉลาด, "อาหารสร้างสุขภาพ", อาหาร, 24, 4, (2537) : 235.

² มากุดี ผ่องทิพัฒน์พงศ์, "ข่าวในประเทศ", อาหาร, 25, 4 (2538) : 299.

³ เพลินใจ ตั้งคณะกุล, "มังสวิรัต : ทางเลือกใหม่เพื่อสุขภาพ", อาหาร, 24, 4 (2537) : 240.

⁴ ไพรินทร์ เพชรคล้าย, "การกินเจ (ประวัติ)", ฉลาดบริโภค, 19, 1, (2537) : 10.

⁵ ประสงค์ คุณานันต์นิชัยเดช, "อาหารมังสวิรัต", โภชนาการสาร, 19, 2, (2538) : 116-117.

จากที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้ในปัจจุบันมีร้านอาหารที่จำหน่ายอาหารมังสวิรัตเกิดขึ้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยที่จำหน่ายแต่อาหารมังสวิรัตโดยเฉพาะ จำนวน 28 ร้าน และร้านอาหารโดยทั่วไปก็เพิ่มรายการอาหาร มังสวิรัตเข้าไปในรายการอาหารของร้านด้วย ทำให้การแข่งขันในธุรกิจร้านอาหารมังสวิรัตมีมากขึ้น ซึ่งพบว่า

ปี 2339	มีร้านขายอาหารมังสวิรัต	8 ร้าน
ปี 2540	มีร้านขายอาหารมังสวิรัต	19 ร้าน
ปี 2541	มีร้านขายอาหารมังสวิรัต	28 ร้าน ⁶

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา พฤติกรรมในการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภค และปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริโภคอาหารมังสวิรัต เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอาหารมังสวิรัต สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขแผนการตลาด และวางแผนการตลาดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น

- การศึกษาด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Study) ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา รายได้ ศาสนา และอาชีพ

⁶ Peace David , Vegetarian Restaurant Map – Chiangmai , 1996 ,1997, 1998.

- การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต (Consumer Behavior) เช่น จุดประสงค์ในการรับประทาน ความถี่ในการรับประทาน และปริมาณการซื้อ พฤติกรรมอื่น ๆ เช่น หนังสือที่ชอบอ่าน รายการโทรทัศน์ที่ชอบ กิจกรรมที่ชอบทำวันหยุด
- ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต โดยศึกษาปัจจัยดังต่อไปนี้
  - ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัต ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product), ราคา (Price), สถานที่ (Place), และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ
  - ปัจจัยด้านลักษณะของผู้ซื้อ (Buyer's Characteristics) ซึ่งมีอิทธิพลมาจากปัจจัยต่าง ๆ คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factor) ปัจจัยด้านสังคม (Social Factor) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor) และ ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological Characteristic)
- ศึกษาปัญหาที่ผู้บริโภคพบในการรับประทานอาหารมังสวิรัต ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. ทราบถึงปัญหาในการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารมังสวิรัตหรือนำไปปรับปรุงพัฒนาแผนการตลาดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภค